

Όσιος Νείλος Σόρσκυ (7 Μαΐου) (Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Ο όσιος Νείλος γεννήθηκε το 1433 σε οικογένεια ευγενών της Μόσχας. Εργάσθηκε ως γραμματέας στην διοίκηση του μεγάλου ηγεμόνα, εγκατέλειψε όμως τη θέση του και έγινε μοναχός στην Μονή του Αγίου Κυρίλλου της Λευκής Λίμνης. Βλέποντας ότι η αυστηρότητα της μονής μετά τη κοίμηση του κτίτορός της είχε χαλαρώσει και οι μοναχοί άρχισαν τις ιδιορρυθμίες για το πνευματικό του όφελος αναχώρησε σε αναζήτηση του γνήσιου μοναχισμού, μαζί με τον πνευματικό του φίλο και μαθητή άγιο Ιννοκέντιο, μελλοντικό κτίτορα της Μονής του Κόμελ. Επισκέφθηκαν τις μονές της Κωνσταντινουπόλεως και έμειναν μερικά χρόνια στο Άγιον Όρος. Ο όσιος Νείλος έμαθε ελληνικά και μπόρεσε έτσι να μελετήσει τα βιβλία του και νοεράς προσευχής.

Περί το 1480, οι δύο ασκητές επέστρεψαν

στην Μονή της Λευκής Λίμνης με την πρόθεση να εισαγάγουν εκεί τον τρόπο βίου των σκητών, άγνωστο τότε στην Ρωσία. Σύμφωνα με αυτόν τον τρόπο ζωής οι μοναχοί ζουν μόνοι σε κελλιά χωριστά το ένα από το άλλο και συγκεντρώνονται κατά καιρούς για την τέλεση της Λειτουργίας.

Ο Νείλος έκτισε πρώτα ένα κελλί για τον ίδιο κοντά στην μονή, μετά απομακρύνθηκε δεκαπέντε περίπου χιλιόμετρα από εκεί, σε έναν άγριο τόπο, έρημο, κοντά στον ποταμό Σόρα. Εκεί επιδόθηκε στην ησυχία, στην απερίσπαστη προσευχή και στην μελέτη των Αγίων Γραφών, των αγίων Πατέρων, και των Βίων

των αγίων. Δεν έκανε τίποτε αν δεν έβρισκε μαρτυρία γι' αυτό στα θεόπνευστα κείμενα, τα οποία έγιναν ζωή και αναπνοή του.

Έκτισε αρχικά ένα ξύλινο κελλί και ένα παρεκκλήσιο αφιερωμένο στην Υπαπαντή, αλλά δεν δεχόταν αδελφούς προφασιζόμενος ότι ήταν ένας άνθρωπος αμαρτωλός, δίχως ευφυΐα, άρρωστος στο σώμα και στο πνεύμα. Μετά την επιμονή τους τούς δέχθηκε, όχι ως μαθητές, αλλά ως συνασκητές και συνεργάτες στο έργο του Θεού. Τους επέτρεψε να κτίσουν τα δικά τους κελλιά, σε μικρή απόσταση, γύρω από την εκκλησία, και τους άφησε να κάνουν τον πνευματικό αγώνα σύμφωνα με τη μαρτυρία της συνειδήσεώς τους. Συγκεντρώνονταν όλοι μαζί, δύο φορές την εβδομάδα, το Σάββατο και την Τετάρτη το βράδυ, για να τελέσουν στην εκκλησία Αγρυπνία, που ολοκληρωνόταν με την θεία Λειτουργία και ένα κοινό γεύμα. Στην Αγρυπνία διάβαζαν το Ψαλτήριο και ασκητικά κείμενα. Ελάχιστο χρόνο διέθεταν στην ψαλμωδία, την οποία θεωρούσαν αντίθετη στην κα-τάνυξη.

Στο Τυπικό που συνέταξε για τη Σκήτη, ο όσιος Νείλος όριζε στους μοναχούς να ζουν από την εργασία των χεριών τους, αποφεύγοντας τις βαριές αγροτικές εργασίες, να μη δέχονται ελεημοσύνες, παρά μόνο σε περίπτωση ασθένειας ή έσχατης ανάγκης, για να διατηρούν την ελευθερία και την ησυχία τους. Τους απαγορευόταν να εγκαταλείπουν την Σκήτη, στην οποία η είσοδος δεν επιτρεπόταν σε γυναίκες και παιδιά. Οι μοναχοί όφειλαν να ζουν με τα απολύτως αναγκαία. Ο ναός έπρεπε να είναι κι αυτός φτωχός, χωρίς διακοσμήσεις και πολύτιμα σκεύη.

Παρά την αυστηρή αυτή ησυχαστική τάξη, η φήμη του Οσίου Νείλου έφθασε ως τα μεγάλα κέντρα της Ρωσίας: την Μόσχα και το Νόβγκοροντ. Το 1490, κλήθηκε στην σύνοδο που συγκλήθηκε στην Μόσχα και χάρη στην επιρροή του αναθεμάτισε τους αιρετικούς και τους κα-ταδίκασε σε εξορία, αρνήθηκε, όμως, να χρησιμοποιήσει εναντίον τους την ποινή του θανάτου, διακηρύσσοντας ότι η τιμωρία τους έπρεπε να αφηθεί στον Θεό που έχει τη δύναμη να τους διορθώσει.

Το 1503, ο Όσιος Νείλος παρευρίσκεται σε μια νέα σύνοδο, κατά την οποία πρότεινε να αφαιρεθεί από τα μεγάλα κοινοβιακά μοναστήρια το δικαίωμα κατοχής χωριών και τεράστιων εκτάσεων που τις μετέτρεπαν σε ισχυρούς φεουδάρχες και ενέπλεκαν τους μοναχούς σε κάθε είδους κο-σμικές μέριμνες, άσχετες με την κλήση τους. Η υπερβολή αυτή στις μοναστικές ιδιοκτησίες την εποχή εκείνη έγινε αιτία να παρακμάσει η πνευματική ζωή και να αναπτυχθεί η ολέθρια ιδιορρυθμία. Πολλοί μο-ναχοί της Μονής της Λευκής Λίμνης και της πέραν του Βόλγα περιοχής συντάχθηκαν με την γνώμη του όσιου Νείλου, αλλά ο όσιος Ιωσήφ του Βολοκολάμσκ, με την υποστήριξη της ιεραρχίας, αντιτάχθηκε με σφοδρότητα σε αυτήν, με το επιχείρημά ότι χάρη στις ιδιοκτησίες τους τα

μοναστήρια μπορούσαν να επιτελούν φιλανθρωπικό έργο και να συμβάλλουν στην εγκαθίδρυση μιας κοινωνίας βασισμένης στις ευαγγελικές αρχές. Ήταν η απαρχή μιας μακροχρόνιας διαμάχης μεταξύ των «ακτημόνων» και των «Ιωσηφιτών», που δίχασε βίαια την ρω-σική Εκκλησία και υπήρξε πηγή πολλών δεινών στους επερχόμενους αιώνες. Όσο για τον όσιο Νείλο, από την στιγμή που αισθανόταν μια αντίδραση, αρνούσαν να εμπλακεί σε μια εκκλησιαστική διαμάχη. Αποσύρθηκε, λοιπόν, στην ησυχία της Σκήτης του Σόρα και πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην προσευχή, ασχολούμενος με την αντιγραφή χειρογράφων των έργων των αγίων Πατέρων.

Ενώ το σώμα του έφθινε αργά-αργά, συνέταξε την Διαθήκη του, στην οποία παρήγγειλε στους συνασκητές του να το αφήσουν άταφο και να μην του αποδώσουν καμιά τιμή. Έστειλε τον μαθητή του Ιννοκέντιο να ιδρύσει κοινοβιακή μονή και όρισε ότι η Σκήτη του Σόρα έπρεπε να παραμείνει φτωχή και οι μοναχοί να συνεχίσουν να ζουν εκεί χωριστά ο καθένας στο κελλί του. Κα-τόπιν κοιμήθηκε ειρηνικά στις 7 Μαΐου 1508.

Το 1569, ο τσάρος Ιβάν Δ΄ ο Τρομερός επισκέφθηκε την Σκήτη και αποφάσισε να ανεγείρει λιθόκτιστο ναό. Ο άγιος Νείλος του παρουσιάσθηκε σε όραμα και του απαγόρευσε να κάνει την παραμικρή μετατροπή στον ναό και στα κελλιά των μοναχών.